

Broj:

Podgorica, 23.07.2024. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije, na osnovu člana 20f stav 1 tačka 10 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list CG“, br. 44/12, 13/18 i 145/21) i člana 10 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18), u postupku davanja mišljenja po zahtjevu Fonda za zaštitu životne sredine, po predlogu Sektora za kontrolu državne pomoći - Odsjek za prethodnu kontrolu, a na osnovu Prijedloga v.d. zamjenika direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 23.07.2024. godine, donosi

MIŠLJENJE

I Sredstva namijenjena Programom za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji Fonda za zaštitu životne sredine Crne Gore, predstavljaju pomoć male vrijenosti (de minimis pomoć), shodno Prilogu 7 Pravilnika o listi pravila državne pomoći.

II Upućuje se Fond za zaštitu životne sredine Crne Gore da, nakon dodjele predmetnih sredstava, iste unese u Registar de minimis pomoći.

OBRAZLOŽENJE

Zahtjev

Fond za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: „Eko-fond“) se obratio Agenciji za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „Agencija“) Aktom br. 03-430/24-536/1 od 18.06.2024. godine zavedenim u Agenciji pod br. 05-430/24-336/1 od 18.06.2024. godine za davanje mišljenja u vezi sa realizacijom Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji (u daljem tekstu: „Program“).

Uz inicijalni zahtjev su dostavljeni tekst Programa kao i Prijava – obrazac 1 državne pomoći (u daljem tekstu: „Prijava“). U prijavi se navodi da mjera ne predstavlja državnu pomoć, da se ne radi o šemi pomoći, te da se Program odnosi na sektor hotelijerstva. U prijavi se takođe navodi da je Eko-fond implementaciono tijelo za realizaciju Programa podsticaja energetske efikasnosti u hotelskoj industriji, da se radi od direktnim bespovratnim sredstvima u iznosu do 200.000,00 eura po pojedinačnom korisniku. Dalje se u prijavi navodi da su izvori finansiranja: budžet države, opštine, te sopstveni izvori finansiranja Eko-fonda.

U inicijalnom aktu se, između ostalog, navodi da je Programom predviđeno uspostavljanje finansijskog mehanizma za poboljšanje energetske efikasnosti i povećanje upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije od strane hotelskih objekata, a što će doprinijeti daljem razvoju zelene ekonomije. Kroz predmetni Program doprinosi se smanjenju potrošnje energije i pratećih troškova, smanjenju energetske intenziteta, smanjenju emisija ugljen dioksida, boljem korišćenju resursa, unapređenju nivoa komfora u hotelskim objektima, zapošljavanju domaće radne snage, te poboljšanju kvaliteta vazduha i smanjenju negativnog uticaja na zdravlje ljudi.

Dalje, se navodi da se za realizaciju Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji obezbijeđena su sredstva u ukupnom iznosu od 3.000.000,00 eura preko Instrumenta za pretprijetnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize. Predviđeni broj korisnika Programa je do 30 hotela.

Bespovratna finansijska sredstva koja će biti dodijeljena pojedinačnom projektu (hotelu) od strane Eko-fonda za

dio prihvatljivih troškova iznose maksimalno 70% ukupne vrijednosti investicije, odnosno maksimalno 200.000,00 eura. Najniži iznos bespovratnih sredstava Eko-fonda iznosi 60.000,00 eura.

Realizacija programa podrazumijeva sprovođenje odgovarajuće procedure objavljivanja javnih poziva, podnošenja prijave od strane zainteresovanih hotela i izvođača radova i provjere ispunjenosti uslova za učešće propisanih javnim pozivom.

Ocjena

Prilikom razmatranja podnijete prijave, uzimajući u obzir najviši planirani iznos pomoći po pojedinačnom korisniku (do 200.000,00 eura u toku tri godine, Agencija je primjenila odredbe Regulative komisije (EU) 2023/2831 o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na *de minimis* pomoć (u daljem tekstu: Regulativa).

Regulativa propisuje da državno finansiranje koje ispunjava kriterijume navedene u članu 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije predstavlja državnu pomoć i mora se prijaviti Komisiji u skladu sa članom 108 stav 3 Ugovora. Međutim, u skladu sa članom 109 Ugovora, Savjet može odrediti određene kategorije pomoći koje su izuzete od ove obaveze prijavljivanja. U skladu sa članom 108 stav 4 Ugovora, Komisija može donijeti propise koji se odnose na te kategorije državne pomoći. U Regulativi (EU) 2015/1588 Savjet je odlučio, u skladu sa članom 109 Ugovora, da *de minimis* pomoć (tj. pomoć dodijeljena istom privrednom društvu za određeni vremenski period koji ne prelazi određeni fiksni iznos) može biti jedna od tih kategorija. Na osnovu toga se smatra da *de minimis* pomoć ne ispunjava sve kriterijume utvrđene članom 107 stav 1 Ugovora i stoga ne podliježe postupku prijave.

Komisija je u brojnim odlukama razjasnila pojam pomoći u smislu člana 107 stav 1 Ugovora. Komisija je takođe iznijela svoju politiku u pogledu gornje granice *de minimis* pomoći ispod koje se može smatrati da se član 107 stav 1 Ugovora ne primjenjuje.

Pri tom, privredno društvo je svaki subjekt, bilo da je riječ o fizičkom ili pravnom licu, koje se bavi privrednom djelatnošću, bez obzira na njegov pravni status i način finansiranja. Sud pravde Evropske unije pojasnio je da se subjekt “koji posjeduje kontrolni udio u kompaniji” i koji “stvarno vrši tu kontrolu tako što se direktno ili indirektno uključuje u njeno upravljanje”, mora smatrati da učestvuje u privrednoj djelatnosti tog društva. Dakle, takav subjekt se mora smatrati privrednim društvom u smislu člana 107 stav 1 Ugovora. Sud pravde je odlučio da svi subjekti koji su pod kontrolom (na pravnoj ili *de facto* osnovi) od strane istog subjekta, trebaju posmatrati kao jedno privredno društvo.

Trogodišnji period koje se uzima u obzir za potrebe Regulative trebalo bi ocjenjivati periodično. Pri svakoj novoj dodjeli *de minimis* pomoći, potrebno je uzeti u obzir ukupan iznos *de minimis* pomoći dodjeljenih u prethodne tri godine.

Agencija ukazuje da ukupan iznos *de minimis* pomoći koja se dodjeljuje jednom privrednom društvu ne smije da prelazi 300.000,00 eura tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine. Ovo znači da Eko fond prilikom dodjele *de minimis* pomoći treba da uzme u obzir da, iako je Programom predviđen najviši planirani iznos od 200.000,00 eura po pojedinačnom korisniku, isti korisnik neće moći da pređe najviši dozvoljeni iznos od 300.000,00 eura u toku tri fiskalne godine, te da u skladu sa tim i planira Program za naredne dvije fiskalne godine. Pri tom, svi iznosi koji se primjenjuju moraju biti u bruto iznosima tj. iznosi prije bilo kakvog odbitka poreza ili drugih dažbina. S obzirom na to da pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) ne podliježe ocjeni o usklađenosti od strane Agencije, za sva ostala

pitanja u vezi sa procedurom i pravilima za dodjelu de minimis, potrebno je da Eko-fond primjeni odredbe regulative.

Radi pravne sigurnosti, a u cilju smanjenja administrativnog opterećenja, ova Regiativa treba da obezbijedi jasnu i sveobuhvatnu listu kriterijuma za određivanje slučajeva u kojima dva ili više preduzeća u istoj državi članici treba smatrati kao jedno privredno društvo. Komisija je među utvrđenim kriterijumima za definisanje “povezanih preduzeća” u okviru definicije “malih i srednjih preduzeća” (MSP) u preporuci Komisije 2003/361/EC9 i Prilogu I Regulative Komisije (EU) br. 651/201410 odabrala one koji su prikladni za potrebe ove Regulative. Kriterijumi bi trebalo da se primjenjuju, s obzirom na područje primjene ove Regulative, kako za MSP tako i za velika privredna društva i trebalo bi da obezbijede da se grupa povezanih preduzeća smatra jednim istim preduzećem u svrhu primjene pravila de minimis. Međutim, preduzeća koja nisu u međusobnom odnosu, osim što svako od njih ima direktnu vezu sa istim javnim organom ili organima, ne bi trebalo smatrati povezanim preduzećima. Stoga treba uzeti u obzir specifičnu situaciju preduzeća koja kontroliše isti javni organ ili organi, gdje preuzeća mogu imati nezavisno pravo odlučivanja.

U cilju transparentnosti, praćenja, izvještavanja i primjene načela kumulacije, potrebno je da Eko-fond nakon dodjele de minimis pomoći, iste unese u Registar de minimis pomoći

Zaključak

Sredstva namijenjena Programom za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji Fonda za zaštitu životne sredine Crne Gore, predstavljaju de minimis pomoći, shodno Prilogu 7 Pravilnika o listi pravila državne pomoći.

Upućuje se Fond za zaštitu životne sredine Crne Gore, da nakon dodjele predmetnih sredstava iste unese u Registar de minimis pomoći.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Dragan Damjanović

Dostavljeno:

- Fondu za zaštitu životne sredine, II crnogorskog bataljona 2c, 81000 Podgorica, Crna Gora
- u spise predmeta i
- a/a.